

הקצאת קרקע למוסדות אקדמיים מוכרים ומתוקצבים בירושלים

הצעה להחלטה

מחליטים,

לאור חוק יסוד: ירושלים בירת ישראל, הקובע, כי לירושלים יינתנו עדיפויות מיוחדות בפעילויות של רשויות המדינה לפיתוחה של ירושלים בנושאי משק וכלכלה ובנושאים אחרים; בהמשך להחלטת ממשלה מס' 4464 מיום 27.11.2005, החלטת ממשלה מס' 3696 מיום 6.6.2005, החלטת ממשלה מס' 3238 מיום 29.5.2011 והחלטת ממשלה מס' 4120 מיום 12.1.2012, במסגרתן מבוצעות פעולות לחיזוק העיר ירושלים ולהעצמת ההשכלה הגבוהה בה על דעת הועדה לתכנון ולתקצוב והמועצה להשכלה גבוהה (להלן - ות"ת ומל"ג בהתאמה); ובמטרה לחזק את מעמדה של העיר כמרכז אקדמי מוביל ולשם הגדלת מספר הסטודנטים בירושלים -

1. לסייע להתרחבות מוסדות אקדמיים בירושלים, מוכרים ומתוקצבים, אשר התרחבותם תאפשר על ידי הות"ת והמל"ג. לשם כך יוקם צוות בראשות מנכ"ל משרד רה"מ, או מי מטעמו ובהשתתפות מנכ"ל ות"ת/מל"ג, מנכ"ל רשות מקרקעי ישראל, הממונה על התקציבים באוצר, מנכ"ל המשרד לירושלים והתפוצות, והרשות לפיתוח ירושלים, או מי מטעמם (להלן - "הצוות"), אשר ימליץ לרשות מקרקעי ישראל, להקצות קרקע למוסדות להשכלה גבוהה כאמור, בפטור ממכרז, על פי קריטריונים שייקבעו על ידו. הצוות יבחן בין היתר, מתן המלצה לרשות מקרקעי ישראל להקצות קרקע לבית הספר הגבוה לטכנולוגיה - מכון טל בפטור ממכרז, אשר התרחבותו כבר אושרה על ידי מינהל ות"ת/מל"ג.
2. להמליץ לרשות מקרקעי ישראל להקצות קרקע לאקדמיה בצלאל לאמנות ולעיצוב, כאמור בהחלטת ממשלה מס' 4464 מיום 27.11.2005, בפטור ממכרז, לצורך תהליך העברתו למרכז העיר, כפי שאושר עקרונית ע"י ות"ת/מל"ג.
3. הצוות רשאי, בין היתר, לבחון ולהמליץ, בדבר אופן הקצאת הקרקע ודרך מימונה, הזכויות בה, והתשלום בגין הקצאתה למוסדות אקדמיים, המוכרים ומתוקצבים על ידי המל"ג (חכירה/הרשאה/הסכם פיתוח/קביעת שיעורי דמי חכירה מופחתים/דמי חכירה סמליים) והכל בכפוף להחלטות מועצת מקרקעי ישראל ולנהלי רשות מקרקעי ישראל.
4. יו"ר רשות מקרקעי ישראל ידווח לוועדת השרים לענייני ירושלים, תוך 60 יום מיום קבלת החלטה זו על יישומה.
5. למען הסר ספק יובהר, כי אין בהחלטה זו כדי להשליך על מדיניות הממשלה או המועצה להשכלה גבוהה או הועדה לתכנון ותקצוב של המועצה להשכלה גבוהה ואין בה כדי לגרוע מסמכויות המועצה להשכלה גבוהה והוועדה לתכנון ולתקצוב שלה או משיקול דעתן.
6. החלטה זו תבוצע בהתאם לאמור בחוק חובת המכרזים, התשנ"ב - 1992 ובתקנותיו ובכפוף לכל דין.

דברי הסבר

רקע כללי

העיר ירושלים זוכה לתמיכה ממשלתית חסרת תקדים בשנים האחרונות, במטרה לחזק את כלכלתה, להגביר את הצמיחה בה ולהופכה לאטרקטיבית עבור אוכלוסיה צעירה. במסגרת תמיכה זו, הקצה משרד ראש הממשלה סכום של מעל למיליארד ש"ח, בשנים שבין 2005 - 2019, בכדי לקדם תחומים בהם לעיר ירושלים יש יתרון יחסי מובהק, ביניהם – חיזוק ההשכלה הגבוהה בעיר.

הממשלה מכירה בחשיבות העצמת ההשכלה הגבוהה בירושלים לפיתוח העיר, למשיכת אוכלוסיה צעירה, להנעת כלכלתה ולמיתוג הבירה כמרכז אקדמי מוביל בארץ ובעולם ופועלת בהתאם על מנת לחזק תחומים אלו.

במסגרת תכנית הצמיחה מכוח החלטת ממשלה 3696 מיום 6.6.2005 הוקם מיזם "עיר אקדמיה", שממשיך לפעול במסגרת "תכנית מרום", המבוצעת מכוח החלטת ממשלה 3238 מיום 29.5.2011. המיזם מקדם שיתוף פעולה בין מוסדות אקדמיים בעיר, פועל לקידום תחומי לימוד ותכניות לימוד חדשות ומבצע פעולות מחקר ושיווק על מנת להגדיל את מספר הסטודנטים הלומדים בירושלים. בנוסף, במסגרת מיזם זה, מתאפשר לסטודנטים ירושלמים לרכוש ניסיון תעסוקתי באמצעות פרויקט "סטאז' תעסוקתי", המתמך חברות להעסיק סטודנטים במקצועות נדרשים.

גם תמ"א 35 רואה בעיר ירושלים את מרכז ההשכלה של מדינת ישראל וממליצה על "קידום מוסדות המחקר, הלימוד וההשכלה בירושלים כאמצעי ראשי לפיתוחה של העיר" בין אמצעי המדיניות המומלצים, הרחבת רשת מכוני המחקר בעיר וסיוע בתפעולם השוטף ופיתוח מכללות ומוסדות מחקר בתחומי היהדות, המדע והרפואה. העיר ירושלים מהווה מוקד אקדמי משמעותי, בה נמצאים מוסדות אקדמיים מובילים, מדיסציפלינות שונות.

להשכלה הגבוהה תפקיד חשוב בהנעת הכלכלה בירושלים, ביצירת משרות חדשות, ישירות ועקיפות, בביסוס העיר ירושלים והמוסדות הקיימים בה כמוסדות בעלי חשיבות עולמית בתחום המחקר, לביסוס הקשר בין אקדמיה ותעשייה וחיזוק התעשייה עתירת הידע באמצעות האקדמיה ועוד.

באמצעות היצע אקדמי מגוון ואיכותי ניתן למשוך לבירה אוכלוסיה צעירה, הצורכת את השירותים הניתנים בעיר, שוכרת וקונה דירות ומשמשת כעתודת כוח אדם איכותי ומיומן לתעשייה בעיר.

הממשלה קיבלה בעבר מספר החלטות בעניין האקדמיה בצלאל ואף ציינה את שנת היובל שלה כאירוע ממלכתי, זאת מכוח החלטת ממשלה 4445 מיום 24.11.2005. בהחלטה מס' 4464 שהתקבלה בועדת השרים לענייני ירושלים באותו היום, המליצה הממשלה לרשות מקרקעי ישראל להקצות קרקע להקמת קמפוס ראשי, הכולל אפשרויות לפיתוח עתידי עבור האקדמיה בצלאל במרכז העיר ירושלים, כחלק מתפיסה של פיתוח אורבני וחיזוק מרכז העיר ירושלים.

החלטת ממשלה מס' 4120 מיום 12.1.2012 קבעה גם כן, כי יוקצו תקציבים ממשלתיים

להעברת מוסדות להשכלה גבוהה למרכז העיר ירושלים בכדי להחיותו ולהופכו לעורק מרכזי בכלכלת העיר.

הצעת החלטה זו מצטרפת לשורה של החלטות ממשלה קודמות, אשר שמו להן למטרה את חיזוק העיר ירושלים בתחום ההשכלה הגבוהה ובאמצעותה. לשם המשך מדיניות ממשלתית זו מוצע, בהחלטה זו לסייע למוסדות, המוכרים ומתוקצבים על ידי המועצה להשכלה גבוהה, בהקצאת קרקע.

בהתאם מוצע, להמשיך את מדיניות הממשלה בחיזוק ההשכלה הגבוהה בירושלים ולהמליץ לרשות מקרקעי ישראל להקצות בפטור ממכרז קרקע להתרחבות האקדמיה בצלאל לאומנות ועיצוב כאמור בהחלטת ממשלה מס' 4464. בשנים שחלפו ממועד קבלת החלטה מס' 4464 ניתנה לאקדמיה בצלאל הרשאה לתכנון ובימים אלו מקודמת תוכנית בניין עיר לטובת העתקת המוסד.

בנוסף, מוצע להקים צוות כאמור בהצעה שיבחן הקצאות קרקע למוסדות להשכלה גבוהה מוכרים ומתוקצבים שהתרחבותם תאושר על ידי הו"ת והמל"ג. כיום, קיים מוסד אקדמי אחד מוכר ומתוקצב אשר התרחבותו כבר אושרה כאמור - מכון טל, והצוות האמור יבחן איתור והקצאת קרקע לצרכי התרחבותו כאמור.

בית הספר הגבוה לטכנולוגיה - מכון טל, מכשיר נשים במקצועות הנדסיים וטכנולוגיים ובמקצועות תומכים דוגמת מדעי המחשב, חשבונאות ומערכות מידע ומסייע לשילוב נשים חרדיות בשוק התעסוקה התעשייתי. התרחבות עולה בקנה אחד עם מדיניות הממשלה בחיזוק תחום התעשייה עתירת הידע בירושלים, בין השאר באמצעות הגדלת כוח האדם המיומן בבירה, המהווה מנוף לפיתוח כלכלי ותעשייתי של העיר. מגמה נוספת של הממשלה הינה עידוד האוכלוסייה החרדית להשתלב בשוק העבודה. לשם כך, נדרשת האוכלוסייה החרדית להכשרות בתנאים ייחודיים, הניתנים על ידי מספר מוסדות בירושלים, וביניהם מכון טל.

אחד החסמים המרכזיים העומדים בפני התרחבות מוסדות להשכלה גבוהה בירושלים הוא מחירי הקרקע הגבוהים בעיר, המקשים על המוסדות לרכוש את הקרקע עקב היעדר היכולת לגייס את הסכומים הנדרשים. הצוות שיוקם כאמור בהצעת ההחלטה יוכל לגבש המלצות גם לעניין שיעור דמי החכירה. הסמכות לקבלת החלטות בנושא זה נתונה למועצת מקרקעי ישראל.

אנו מפנים למכתבה של מנכ"לית המל"ג אל מזכיר הממשלה, בו מובהרת החשיבות שרואה המל"ג בהתפתחות והרחבת המוסדות האמורים לעיל. כן, מובהר כי למוסדות האמורים תכניות פיתוח בשלב מתקדם, המאושר על ידי המל"ג.

כן מוצע, בשל חשיבות הנושא, לגביו מקיימת הממשלה מדיניות מתמשכת, להורות ליו"ר מינהל מקרקעי ישראל לדווח לוועדת השרים לענייני ירושלים על ההתקדמות ביישום החלטה זו.

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

אין.

תקציב

לא נדרשת תוספת תקציב. עשויה להיות גריעה מהכנסות בגין הקרקע.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

אין.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

שר האוצר - טרם התקבלה עד מועד הגשת ההצעה

שר הבינוי והשיכון - תומך

השר לירושלים והתפוצות - תומך

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטת ממשלה מס' 3696 מיום 6.6.2005

החלטת ממשלה מס' 4464 מיום 27.11.2005

החלטת ממשלה מס' 3238 מיום 29.5.2011

החלטת ממשלה מס' 4120 מיום 12.1.2012

החלטת ממשלה מס' 3241 מיום 29.5.2011

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

מצ"ב

סיווגים

סיווג ראשי : 01ביצועי ; 03תהליך ;

תחום פעולה עיקרי02חברה וכלכלה ;

מוגש על ידי ראש הממשלה
ועל ידי שר הבינוי והשיכון
ועל ידי שר החינוך

כ"ב באייר התשע"ג
02 במאי 2013

Dr. Avital Stein
Director General

ד"ר אביטל שטיין
מנכ"לית

כ"א אייר, תשע"ג
1 מאי, 2013
סימוכין: LD6853

לכבוד
מזכיר הממשלה

שלום רב,

הנדון: הקצאת קרקע למוסדות אקדמיים מתוקצבים בירושלים

לאחר שבחנו כלל המוסדות להשכלה גבוהה המוכרים והמתוקצבים ע"י ות"ת בעיר ירושלים, נמצאו בשלב זה רק שני מוסדות המציגים תכניות פיתוח בשלות ואשר המשך התפתחותם המידי – על בסיס החלטות ות"ת/מלי"ג והחלטות ממשלה בנושא – מותנה בהקצאות קרקע מתאימות בעיר. לאור מחירי הקרקע הגבוהים בירושלים אנו סבורים כי יש להביא בחשבון שהקצאת הקרקע בתנאי שלום רגילים למוסדות אלו עלולה להוות חסם ממשי לרכישת הקרקע על ידי המוסדות. להלן פירוט קצר לגבי המוסדות.

בצלאל – אקדמיה לאמנות ועיצוב: בהחלטות ממשלה קודמות בעניין האקדמיה בצלאל המליצה הממשלה להקצות למוסד קרקע במרכז העיר לצורך הקמת קמפוס ראשי הכולל אפשרויות לפיתוח עתידי, וכן הקצתה תקציב ממשלתי להעברת מוסדות אקדמיים למרכז העיר ירושלים. בעקבות כך, מקודמים בימים אלו תהליכים לתכנון ולהסדרת התנאים להעברת מרכז פעילותו של המוסד למתחם מגרש הרוסים בירושלים.

לאור האמור, אנו סבורים כי יש להמשיך בקידום מדיניות הממשלה כפי שבאה ביטוי בהחלטות קודמות ולהמליץ לרשות מקרקעי ישראל להקצות קרקע להתרחבות בצלאל במתחם.

בית ספר הגבוה לטכנולוגיה: בית ספר הגבוה לטכנולוגיה הינו מוסד מוכר ומתוקצב להשכלה גבוהה הפועל בעיר ירושלים במסגרת שלושה מכוני לימוד. עיקר פעילותו של המוסד מרוכזת בקמפוס באזור שכונת גבעת מרדכי, להוציא את מכון טל (מכון המכשיר נשים במגוון מקצועות נדרשים בשוק התעסוקה) הפועל בשטח שכור בשכונת גבעת שאול.

מתווה התרחבותו האקדמית של המוסד אשר אושר על ידי מלי"ג וות"ת במסגרת התוכנית הרב שנתית, והמגבלות הפיסיות הקיימות כיום בשטח המוסד, מחייבים תוספת בינוי לצורך המשך התפתחותו. בנוסף יצוין, כי וות"ת רואה חשיבות רבה בכינון קמפוס מרכזי אחד למוסד באזור פעילותו העיקרי, לצורך התייעלות ואיגום משאבי הניהול והפעילות של המוסד.

לאור האמור, אנו רואים בעת הזו חשיבות בהקצאת קרקע להרחבת הקמפוס המרכזי של בית ספר הגבוה לטכנולוגיה.

בברכה,

ד"ר אביטל שטיין
מנכ"לית מלי"ג/ות"ת

היועצת המשפטית

ירושלים, כ"א אייר, תשע"ג

1 מאי, 2013

מזהה מל"י: D337209

חוות דעת משפטית הנלווית להצעה להחלטת ממשלה

נושא הצעת ההחלטה: הקצאת קרקע למוסדות אקדמיים מוכרים ומתוקצבים בירושלים.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטי המשפטיים:

1. סעיף 4 לחוק יסוד: ירושלים בירת ישראל קובע כי "הממשלה תשקוד על פיתוחה ושגשוגה של ירושלים ועל רווחת תושביה על-ידי הקצאת משאבים מיוחדים..." וכי "לירושלים יינתנו עדיפויות מיוחדות בפעילויות של רשויות המדינה לפיתוחה של ירושלים בנושאי משק וכלכלה ובנושאים אחרים".
2. בהמשך להחלטות ממשלה קודמות בנושא פיתוחה של ירושלים, במסגרתן מבוצעות פעולות לחיזוק העיר ולהעצמת ההשכלה הגבוהה בה, ובמטרה לחזק את מעמדה של העיר כמרכז אקדמי מוביל ולהביא לגידול במספר הסטודנטים בירושלים, על דעת הוועדה לתכנון ולתקצוב והמועצה להשכלה גבוהה (להלן - ות"ת ומל"ג, בהתאמה), מוצע לסייע להתרחבות מוסדות אקדמיים מוכרים ומתוקצבים (כמשמעם בחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958) בירושלים, אשר התרחבותם תאושר על ידי הות"ת והמל"ג.
- לשם כך מוצע להקים צוות בהרכב המפורט בהצעה (להלן - הצוות), אשר ימליץ לרשות מקרקעי ישראל להקצות קרקע למוסדות להשכלה גבוהה כאמור, בפטור ממכרז, על פי קריטריונים שייקבעו על ידו.
3. בנוסף, מוצע להמליץ לרשות מקרקעי ישראל להקצות קרקע לאקדמיה בצלאל לאמנות ולעיצוב, כאמור בהחלטת ממשלה מיום 27.11.2005, בפטור ממכרז, לצורך תהליך העברתו למרכז העיר, כפי שאושר עקרונית ע"י ות"ת/מל"ג. בהחלטת ממשלה מס' 4464 האמורה המליצה הממשלה לרשות מקרקעי ישראל להקצות קרקע להקמת קמפוס ראשי לבצלאל. כאמור בהצעה, בשנים שחלפו ממועד קבלת החלטה מס' 4464 ניתנה לאקדמיה בצלאל הרשאה לתכנון ובימים אלו מקודמת תוכנית בניין עיר לטובת העתקת המוסד.
4. יצויין כי כאמור בהצעה הצוות יבחן, בין היתר, מתן המלצה לרשות מקרקעי ישראל להקצות קרקע לבית הספר הגבוה לטכנולוגיה - מכון טל בפטור ממכרז. כאמור בהצעה ובדברי ההסבר לה, התרחבות מוסד זה כבר אושרה על ידי מינהל ות"ת/מל"ג, ובהתאם לאמור במכתבה של מנכ"לית המל"ג, המצורף לדברי ההסבר, לאחר בחינת כלל המוסדות להשכלה גבוהה המוכרים ומתוקצבים בירושלים, נמצאו בשלב זה רק שני מוסדות (בצלאל ומכון טל הנזכרים לעיל), המציגים תוכניות פיתוח בשלות ואשר המשך התפתחותם המיידית - בהמשך להחלטות ות"ת/מל"ג והחלטות ממשלה בנושא - מותנה בהקצאת קרקע מתאימה בעיר.
5. בהתאם למוצע, הצוות ראוי, בין היתר, לבחון ולהמליץ, בדבר אופן הקצאת הקרקע ודרך מימונה, הזכויות בה, והתשלום בגין הקצאתה (חכירה/הרשאה/הסכם פיתוח/קביעת שיעורי דמי חכירה מופחתים/דמי חכירה סמליים). בהתאם לסעיף 3 לחוק רשות מקרקעי ישראל, תש"ך-1960 מועצת מקרקעי ישראל היא הגוף המוסמך לקבוע את המדיניות הקרקעית שלפיה תפעל הרשות. בהתאם, הובהר בהחלטה כי האמור כפוף להחלטות מועצת מקרקעי ישראל ולנהלי רשות מקרקעי ישראל.
6. בהצעה הובהר כי אין בה כדי להשליך על מדיניות הממשלה או המל"ג או הות"ת ואין בה כדי לגרוע מסמכויות המל"ג והות"ת או משיקול דעתן.
7. עוד מובהר כי הצעת ההחלטה תבוצע בהתאם להוראות כל דין הרלוונטי לעניין, לרבות הוראות חוק חובת המכרזים, התשנ"ב - 1992 ותקנותיו.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

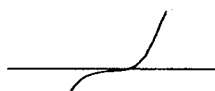
בשים לב לאמור לעיל, ההצעה אינה מעוררת קשיים משפטיים.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

הצעת ההחלטה הופצה להתייחסות כל היועצים המשפטיים הנוגעים בדבר. הערות הלשכות המשפטיות של רשות מקרקעי ישראל הוטמנו בהצעה. לא התקבלו הערות נוספות.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

מאשרת, בתיאום עם הלשכה המשפטית של משרד החינוך והלשכה המשפטית של המועצה להשכלה גבוהה והוועדה לתכנון ולתקצוב, כי אין מניעה משפטית לאישור הצעת ההחלטה.

יעל כהן, עו"ד

סגנית בכירה ליועצת המשפטית